

igénybe vétele meg van engedve, a zsarnok, a népeket vasigába hajító Ausztria — *vogelfrei*. Ha Italia anyagi erejét messze meghaladó mértékben fegyverkezik vizen és szárazon, ha fegyveres erejének zömét a szövetséges nagyhatalom hátában helyezi el, csak óvatossági rendszabályt foganatosít, mely hadvezetőségének bölcs előrelátását dicséri, ha ellenben a kettős monarchia nem nézi ölvetett kezével a viharfelhők tornyosulását, barátságtalan, sőt kihívó magatartást tanúsít, melynek visszatartására és megbélyegzésére a *Regno* sajtója a legerősebb kifejezéseket sem találja elég erőseknek. Különösen a tripoliszi háború látszólagos sikerei és a török birodalom összeroppanása duzzasztják magasra az irredentizmustól felszított szenvedélyek hullámain. A kétes értékű győzelmek nagyban fokozzák a hadsereg becsületét s a győzhetetlenség hamis babérját fonják homlokára. A forró várú és dus fantáziájú nacionalista apostolok azt hiszik és igyekeznek másokkal is elhitetni, hogy nincs hatalom, mely a hős olasz csapatok támadását kibírná. Csak támadniok kell s az összetételében, benső szerkezetében elvénhedett, korhadt Ausztria összeomlik, a nemzeti eszmények valóra válnak. Annyira biztosra veszik ezt, hogy az irredenta területekről már mint jogos olasz tulajdonról beszélnek. Marcora a képviselőház elnöki székében a *mi Trentinokat* emlegeti s a kormány csak két hónapi diplomáciai huza-vona után hajlandó efelett sajnálkozását nyilvánítani. Az 1910-iki firenzei nacionalista kongresszuson Scipione Sighele számos szenátor és képviselő jelenlétében fejtegeti, hogy a meg nem váltott tartományok csupán haszonélvezetre vannak Ausztria kezén. Ugyanez a kongresszus az irredentizmus céljait az irredenta területek nemzetiségének védelmét jelöli meg, hogy a nap, melyen a királyság megújult erői lehetővé teszik megváltásukat, hűségükben és nyelvükben érintetlenül találja őket. Asinari di Benizzo tábornok, a király bizalmas embere, egy 1909. tisztjeihez és katonáihoz intézett beszédben alig leplezett formában Trentino és Triest meghódítására lelkesíti csapatait. És Triszt emiatt nyugdíjazzák, a lapok mint a nemzeti eszmé hősét és vértanúját dicsőítik az irredentista tábornokot s nem győzik eléggé szidni a kormányt Ausztria előtt való megalázkodásáért.

Száz és száz hasonló tünet, jellemző apró szimptoma mutatja évről-évre az erjedő, a forrásponthoz veszedelmesen közeledő hangulatot. De a diplomáciánk és sajtónk tulzott óvatossága és minden mértéket meghaladó lojalitása nem engedi, hogy idejekorán és egész nagyságában felismerjük a veszedelmet. Mindkettő állandó refrénként ismétleti az irredentizmus halottá nyilvánítását, holott ez már teljesen aláaknázta a talajt s minden előkészületet megtett a rothadt, mert nem őszinte szövetségi viszony és vele a béke felrobbantására.

Ime, a május 23-iki hadüzenet mélyebb gyökérszállai. A *mare nostro*-politika és a vele logikailag összefüggő irredentizmus olyan erőket szabadítottak fel, melyek kikerülhetlenné tették Ausztria-Magyarország és Italia összeütközését. A surlódó felületek nagysága és a hozzájuk fűződő érdekek, olasz részről a szenvedélyes déli temperamentum erős érzelmi motívumai nem hagytak fenn semmi kétséget az összetűzés bizonyossága iránt. Az egyik fél békés szándékának szükségképpen hajótörést kellett szenvednie a másik tudatos rosszhiszeműségén és szentnek nyilvánított önzésén. Csak az eszközök hatékonyságán múlt, hogy a közvéleménybe dobott jelszavak mikorra érlelik meg a *mare nostro* és az irredentizmus fanatikusainak vetését.

HIREK

0000

A török Vörös Félhold képeslevelező-lapjait 20 fillérért árusítja az Országos Bizottság, (Budapest, képviselőház.)

Fizetni, kérem,

szólt az öreg lump ezerkilencszáztizenhat március tizenhatodikán éjjel egy órakor és mélabusan öltötte magára a felöltőt. A cigányok már fél órája abbahagyták a zenét, a békés polgárok, akik csak azért várták meg az egy órát, hogy megtudják, milyen is az a záróra, csalódottan távoztak. Az öreg lump maradt utoljára. Magához ölelte a kávést, hosszú, forró csókot lehelt a főúr halavány orcájára, epedő pillantást vetett a kasszás kisasszony felé, aztán erőt vett magán és kilépett a kávéházból. Utána becsukták a kriptajtót és megfordították a cimert: az utolsó lump szállt a sirba.

Azok a bohémek, akiknek egész bohémiségük a virrasztásban merül ki, csendesesen jobblétre szenderültek.

Béke lebegjen poraik fölött...

Egyet ütött a városháza tornyában az óra, a város különböző részeiből lassan szállingóztak elő az emberek. A Kass-ban a törzsvendégek már negyedórával előbb tértek nyugovóra, az idegeneket meg kinézte a szigorú főpincér. A Tiszá-ban háromnegyed egykor mintha elvágták volna a vidám, hangos jólkedvet, a Korzó-ban meg szinte varázsütésre szüntették meg a kiszolgálást. A Próféta pár perccel egy előtt még feltűnően ki volt világítva, a Hági-ban is volt élet, csak a Baross állott szomorúan, sötéten. Ezt a vendéglőt még tegnap zárták be és ki tudja, mikor fogják ismét kinyitni. A Belvárosi „előkelő családok találkozó helye”, ott már tizenkettőkor csináltak sluszt.

Az első éjjel nem történt semmi hiba a záróra körül, ment minden mint a karikacsapás, hatósági beavatkozásra nem volt szükség. Amikor egy negyedét ütött az óra egy után, már csak lámpával lehetett volna embert találni. Azt az embert pedig, akibe az utcán ebben az időben bele lehetett botlani, csak Dawy-lámpával lehetett volna megközelíteni, nehogy a közönséges világító eszköz lángra lobbantsa az alkoholt.

A kisebb helyeken, a női-zenekaros kávéházakban, a lebujokban, a pincelokálban, a bodegában ugyan mit csinálhatnak az illusztris vendégek, ha a miniszteri rendeletnek engedelmeskedve egyet üt az az óra, a melyik ebben a kis elmefuttatásban már többizben szerepelt? — Kihörpöntik boraikat és hazamennek a legények.

— **Üdvözlét a 46-osoknak.** Dr. Somogyi Szilveszter polgármester a 46-ik gyalogezred parancsnokságához megleghangu táviratot intézett a város nevében abból az alkalomból, hogy San-Martinónál olyan fényes sikereket arattak. A távirat a következő:

Császári és királyi 46-ik gyalogezred

Parancsnokságának

Táboriposta 109.

Szege város közönsége hazafias örömmel értesült vitéz házi ezredének a hivatalos

jelentés által elismert hőstetteiről. Törhetetlen hittel a végső győzelemben, forró szeretettel emlékszünk meg fiainkról, kik vitéz parancsnokaikkal élükön védelmezik a hazát. A jó Isten áldása vezérelje fegyvereinket. Somogyi polgármester.

— **Cicatricis főispán a vásárhelyi iparért.** Vásárhelyről jelentik: Dr. Cicatricis Lajos főispán fáradtságot nem ismerő buzgósággal oda látott, hogy a helybeli szabó iparosok a kereskedelmi minisztertől 10.000 darab katonai szabómunkát kapjanak. Az ipartestület jegyzője rámutat arra, hogy eddig a kisiparosok nem kaphattak állami munkát, mert hiányzott az óvadékhoz megfelelő nagy összeg, most óvadék nélkül jutottak hozzá. 400 szabóiparos közte sok nő jutott a mai rossz munkaviszonyok mellett jó keresethez, aminő a női munkásoknál nem volt; például a többek között fél hónap alatt kerestek: Bordás Mariska 66, Bodrogi Tamásné 60.68, Kiss Mariska 59.20, Tóth Imréné 59.20, Rákos Teréz 57.72, Juhász Rozika 56.80, Arany Jusztika 56.80, Orbán Arminné 56.44, Kiss Rózsika 56.24, Oláh Juliánna 54.76 koronát.

— **Tízezer korona a hadiárvának.** A szegei cipő-, eszma és papucstermelő szövetkezet tízezer koronás alapítványt tett a hadiözvegyek és árvák felsegélyezésére. A szövetkezet vezetősége az alapítóoklevél kiállítására dr. Somogyi Szilveszter polgármestert kérte fel és a segélyek kiosztásának jogát is a polgármesterre ruházta.

— **A debreceni Katona-Otthon üdvözlő átírat.** A debreceni Katona-Otthon, amely báró Hazai Samu honvédelmi miniszter védnöksége alatt áll, abból az alkalomból, hogy öfelsége báró Hazait nevezte ki a 46. gyalogezred tulajdonosává, átíratban üdvözlötte Szege városát. A város köszönettel viszonzta a figyelmét és egyben a brassói Katona-Otthon céljaira kétszáz koronát küldött a 46-osok parancsnokságához.

— **Gyermektanulmányi előadások.** A Magyar Gyermektanulmányi Társaság szegei fiókköre március 19-én, vasárnap délután négy órakor a városháza közgyűlési termében nyilvános gyermektanulmányi értekezletet tart. Az Új Iskola munkásságát dr. Domokos Lászlóné ismerteti. Zsoldos Benő Gyermektanulmány és igazságszolgáltatás címen tart előadást. Az elnökség kéri, hogy az értekezleten a gyermekbarátok és érdeklődők minél számosabban jelenjenek meg.

— **A Szegei Zsidó Árvagyület közgyűlése.** A Szegei Zsidó Árvagyület vasárnap délután fél tizenegy órakor a hitközség tanácstermében közgyűlést tart. Az egyesület évi jelentése kegyelettel emlékezik meg az elhunyt tagokról, majd arról számol be, hogy az egyesület több oly gyermeket is pártfogásába vett, akiknek atyja hadbavonult. Az egyesület kötelességének tartja, hogy a háboru után az árvaház kapuit a hadiárva előtt megnyissa és azokat a lehetőséghez képest gondozásába fogadja. A Berliini-körut 5. számú egyesületi bérházat el kellett adni, mert a válságos idők miatt fenntartása nagy nehézségekbe ütközött. A jelentés felhívja a közgyűlés figyelmét arra, hogy az árvaház működése körének kibővülése az alapszabályok revízióját és módosítását teszi szükségessé. Az árvaháznak az év elején 13 fiú és 7 leány növendéke volt. Időközben hat árva növendéket vettek föl. A növendékek szorgalmáról és magaviseletéről meglegedéssel emlékezik meg a jelentés.

— **A katonai felmentések egyszerűsítése.** Hogy a mezőgazdasági munkások egyszerűbb módon juthassanak a katonai felmentésekhez, újabb némi módosítást eszközöltek. Az eddigi eljárás mellett rendőrséget, polgármestert, katonai ügyosztályt kellett végigjárni. Ezután a felmentést kérők a katonai ügyosztálynál jelentik be kérelmüket és más hivatalhoz nem kell menniük. A katonai ügyosztály látja el a többi teendőt.

¹⁾ Chlumicky: Agonie... 178 sk. 1. 182.

²⁾ U. o. 268. s. k. 1.

³⁾ Chlumicky: Österreich-Ungarn und Italien. 30. s. k. 1.

⁴⁾ Chlumicky: Agonie... 269—70. 1.